

Farver:

1. Hvilke farver er anvendt? Primærfarver (blå, gul og rød) eller sekundærfarver (grøn, orange, lilla). Rene farver, brækkede eller monokrome farver.
2. Hvordan forholder farverne sig til hinanden? Komplementærfarvekontraster (rød-grøn, gul-lilla, orange-blå), varme-kuldekontrast.
3. Er farvevalget naturalistisk eller abstrakt? Har farverne eventuel en symbolsk betydning?

Malemåden:

1. Hvordan er maleriets motiv skildret? Detaljeret eller skitsepræget, realistisk eller abstrakt?
2. Hvordan er farven lagt på? Hvordan er penselføringen, og hvilke redskaber er anvendt?

Sammenfatning og placering i periode:

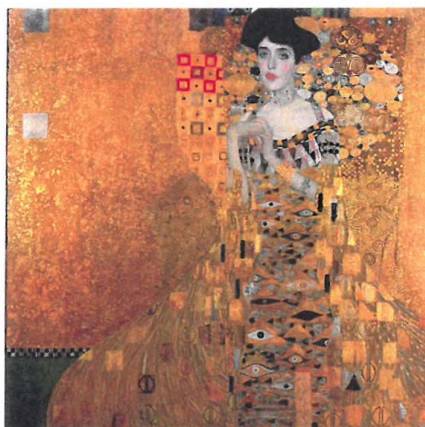
1. Hvad betyder billedets virkemidler for dets udtryk? Vurder om eksempelvis kompositionen fremhæver eller modstrider motivet i billedet?
2. Kan man på baggrund af analysen placere værket i en speciel periode eller under en speciel stil. Er værket typisk for kunstnerens malemåde? Sammenligning af værket med andre samtidige eller lignende værker.

Formålet med analysen:

En betydningsanalyse beskæftiger sig i langt højere grad med indholdet i et værk end med formen. Hertil spiller symbols og tegns betydning en væsentlig rolle. Betydningsanalysen er opdelt i tre lag, som gradvist går fra objektiv beskrivelse til symboltydning til overordnet fortolkning:

1. Præikonografisk beskrivelse
2. Ikonografisk analyse
3. Ikonologisk tolkning

Værkerne har ud fra analysemetoden en dybereliggende mening, som først samlet kan afkodes, hvis vi forstår meningen med nogle af de enkelte symboler eller allegorien i værket. Analysen kræver derfor baggrundsviden fra andre billeder eller tekster for at finde den symbolske betydning af eksempelvis æblet i kvindens hånd (Eva i Edens have før syndefaldet).

Gustav Klimt:
Portræt af Adele
Bloch-Bauer I, 1907,
olie og guldblad på
lærred, 140 × 140
cm, New Gallery,
New York. (se analyse
i kapitel 5)

Den sidste del af analysen sætter værket med dets indhold og symbollag ind i en historisk kontekst, hvorfor der er et vist overlap med socialanalysen.

Betydningsanalysen anvendes typisk på værker, hvor der indgår symboler og tegn som eksempel religiøse billeder, stilleben, surrealisme, samtidskunst osv. og anvendes fortrinsvis på figurative værker. Betydningsanalysen er særlig anvendelig til at tolke indholdet i et billede og at forstå en tidsalders tankegang ud fra symbolbrugen. Dog skal man være opmærksom på, at nogle symboler kan have en ændret sin betydning, have mistet sin betydning i vores samtid eller have en helt anden betydning i den sammenhæng, de optræder i.

Kunsthistorikeren Erwin Panofsky (1892-1968) udviklede i 1930'erne betydningsanalysen for at komme nærmere en indholdsmæssig forståelse af en række billeder, hvor værkets betydning lå i de enkelte symboler, som formalanalysen ikke tolkede nærmere. Samtidig ønskede han en bredere forståelse for værkets budskab, dengang det blev til, for på den måde at indkredse tidsånden i perioden. Betydningsanalysen har desuden været påvirket af Sigmund Freuds psykoanalyse, i det f.eks. surrealismen tog udgangspunkt i hans teorier om det underbevidste, og anvendte symbolerne i kunsternes drømme direkte i deres malerier. Roland Barthes (1915-1980) er en anden teoretiker, der har arbejdet med den visuelle kulturens kommunikation af tegn og betydning (semiotik) indlejret i billedet.

Analyseskema for betydningsanalysen:

Den præikonografiske beskrivelse:

1. Hvad forestiller maleriet? En overordnet og kort beskrivelse af værkets motiv.
2. Hvilke motivdele findes der i billedet, og hvilket forhold er der mellem dem? Her beskrives hver detalje i maleriet meget nøjagtigt. Ligeledes beskrives relationerne mellem personer på maleriet.
3. Hvilken motivverden er motivdelene taget fra? Eksempelvis antik, kristen, kongelig, borgerlig, industrisamfund eller forbrugersamfund.

Ikonografisk analyse:

1. Er nogle af motivdelene symboler eller tegn for noget andet? Eksempelvis kronen og sceptret, den sorte kat, den overmodne frugt eller bundet mand gennemboret af pile.
2. Hvilken betydning har disse symboler og tegn? Her afsløres symbolernes betydning ud fra f.eks. baggrundsviden, internettet, symbolleksikon, samtidig litteratur, religiøse opfattelse, filosofi osv. Svar på eksempler fra før: kronen og sceptret = kongemagten, den sorte kat = uheld, sort trolddom, kvindeligt fordærv og lyst, den overmodne frugt = Vanitasmotiv på at alting har en ende, bundet mand gennemboret af pile = Den kristne skytshelgen Skt. Sebastian.

3. Er symbolerne knyttet til andre billeder eller tekster? Kan vi ved at læse samtidige tekster eller aflæse andre billeder blive klogere på symbolernes oprindelse og udbredelse i tiden.

Ikonologisk tolkning:

1. Hvordan kan billedet tolkes, og hvilket budskab udtrykkes i det? Samlet fortolkning af billedets indhold på baggrund af symbolernes betydning.
2. I hvilken social eller historisk sammenhæng er værket skabt? Eksempelvis under reformationen, enevælden eller det industrielle gennembrud.
3. Hvilken verdensopfattelse eller hvilke værdier kan maleriet ses som udtryk for? Eksempelvis et nyt forhold til Gud og kirken, kongens altomfattende og guddommelige magt eller det moderne menneskes teknologiske fremskridt.

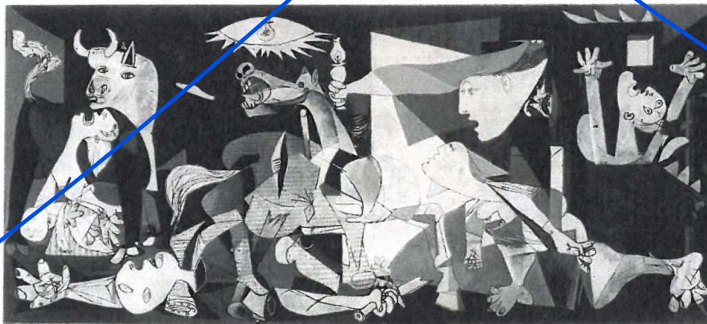
Socialanalysen for maleri, tegning, grafik, videokunst mm.

Formålet med analysen:

I en socialanalyse nærstuderer man ikke værket på samme måde som i formalanalysen og betydningsanalysen, men ser værket som et udtryk for den tid, kunsten er opstået i. Socialanalysen dækker over en speciel måde at anskue kunsten på og kan deles op i tre vinkler:

1. Socialhistorisk vinkel
2. Biografisk vinkel
3. Receptionshistorisk vinkel

Der ligger i de tre analysevinkler indlejret mange forskellige teorier og tilgange til kunsthistorien, ligesom kunsten i nogle tilfælde bliver genstandsfelt for andre faglige teoris opfattelse af værkerne. I moderne tid har flere teoretikere gjort sig tanker omkring den forståelsesmæssige ramme for kunsten – bl.a. kan den ses i museernes udstillinger, der ofte er baseret på en bestemt kuratorisk vinkel på en kunstner(-gruppe), kunst fra et geografisk område, en periode eller et kunstnerisk tema.

Pablo Picasso: Guernica,
1937, olie på lærred, 349
× 776 cm, Museo Reina
Sofía, Madrid (Se analyse i
kapitel 2)